

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedkyně JUDr. Barbary Pořízkové a soudců JUDr. Petra Mikeše, Ph.D., a JUDr. Radana Malíka v právní věci žalobce: **Ing. D. M.**, zast. JUDr. Petrem Wildtem, Ph.D., advokátem se sídlem Bohuslava Martinů 1038/20, Hradec Králové, proti žalovanému: **Finanční úřad pro Královéhradecký kraj,** se sídlem Horova 17, Hradec Králové, proti rozhodnutí žalovaného ze dne 29. 8. 2014, č. j. 1390557/14/2701-25200-608126, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti usnesení Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 30. 9. 2015, č. j. 31 Af 74/2014 – 71, ve znění opravného usnesení ze dne 6. 11. 2015, č. j. 31 Af 74/2014 – 77,

takto:

Usnesení Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 30. 9. 2015, č. j. 31 Af 74/2014 – 71, ve znění opravného usnesení ze dne 6. 11. 2015, č. j. 31 Af 74/2014 – 77, **se zrušuje** a věc **se vrací** tomuto soudu k dalšímu řízení.

Odůvodnění:

I. Vymezení věci

[1] Podanou kasační stížností se žalobce (dále jen „stěžovatel“) domáhá zrušení v záhlaví uvedeného usnesení Krajského soudu v Hradci Králové (dále jen „krajský soud“), kterým byla podle § 46 odst. 5 zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“), odmítnuta jeho žaloba proti v záhlaví specifikovanému rozhodnutí žalovaného z důvodu, že v důsledku chybného poučení žalovaného nevyčerpal opravné prostředky a věc byla postoupena k vyřízení žalovanému.

[2] Krajský soud dospěl k názoru, že existuje opravný prostředek proti exekučnímu příkazu vydanému finančním úřadem podle § 178 zákona č. 280/2009 Sb., daňového řádu, ve znění účinném od 1. 1. 2014 (dále jen „daňový řád“). Je jím námitka podle § 159 daňového řádu. Tento závěr odůvodnil poukazem na důvodovou zprávu k zákonnému opatření Senátu č. 344/2013 Sb., o změně daňových zákonů v souvislosti s rekodifikací soukromého práva a o změně některých zákonů. Mechanismus rozhodování i náležitosti námitek jsou obdobné jako u odvolání. Námitky jsou ve fázi placení daní specifickým opravným prostředkem proti rozhodnutím, proti nimž nelze podat odvolání. Námitky je tedy třeba vyčerpat dříve, než účastník řízení podá žalobu ve správním soudnictví. V opačném případě je žaloba podle § 68 písm. a) s. ř. s. nepřípustná.

II. Obsah kasační stížnosti, vyjádření žalovaného

[3] Proti usnesení krajského soudu brojí stěžovatel kasační stížností, jejíž důvody podřazuje pod ustanovení § 103 odst. 1 písm. a) a e) s. ř. s.

[4] Brojí proti závěru, že bylo na místě jeho žalobu odmítnout. Žalovaný ho o nutnosti podat námitku neinformoval a je to tedy jeho pochybení. Navíc podal žádost o zastavení daňové exekuce, což byla obsahově námitka. O tom vydal žalovaný řádné rozhodnutí. Soud se tedy mýlil, neboť ve spisu se nacházely všechny dokumenty potřebné k tomu, aby bylo o věci rozhodnuto.

[5] Navrhl, aby Nejvyšší správní soud sám rozhodl podle § 110 odst. 2 s. ř. s. tak, že napadené rozhodnutí zruší.

[6] Žalovaný ve svém vyjádření uvedl, že také s napadeným usnesením nesouhlasí. Námitka není řádným opravným prostředkem, čemuž svědčí i systematika daňového řádu, neboť není zařazena v části druhé hlavě VII., kde jsou uvedeny opravné prostředky. Žalovaný neměl povinnost stěžovatele poučovat o možnosti podat námitku.

III. Právní hodnocení Nejvyššího správního soudu

[7] Nejvyšší správní soud posoudil formální náležitosti kasační stížnosti a shledal, že byla podána včas, jde o rozhodnutí, proti němuž je kasační stížnost přípustná, a stěžovatel je zastoupen advokátem (§ 105 odst. 2 s. ř. s.). Poté přezkoumal napadené usnesení krajského soudu v rozsahu kasační stížnosti a v rámci uplatněných důvodů, ověřil při tom, zda napadené rozhodnutí netrpí vadami, k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti (§ 109 odst. 3 a 4 s. ř. s.), a došel k závěru, že kasační stížnost je důvodná.

[8] Soud předesílá, že dle konstantní judikatury kasačního soudu (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 21. 4. 2005, č. j. 3 Azs 33/2004 – 98, publ. pod č. 625/2005 Sb. NSS) v případě usnesení o odmítnutí žaloby lze podat kasační stížnost pouze z důvodu podle ustanovení § 103 odst. 1 písm. e) s. ř. s. Soud proto přezkoumal napadené usnesení krajského soudu podle ustanovení § 103 odst. 1 písm. e) s. ř. s., tedy z toho důvodu, zda rozhodnutí o odmítnutí žaloby bylo nezákonné. Soud se proto ve svém rozsudku může (a musí) zabývat toliko zákonností odmítnutí žaloby stěžovatele, a to v rozsahu jí vznesených stížnostních námitek, případně (s ohledem na § 109 odst. 4 s. ř. s.)

nad jejich rámec z úřední povinnosti i důvody pro zmatečnost řízení před soudem, jež vyústilo v rozhodnutí o odmítnutí žaloby, dále vadami tohoto soudního řízení, které mohly mít za následek nezákonné rozhodnutí o odmítnutí žaloby, a případnou nepřezkoumatelností rozhodnutí soudu o odmítnutí žaloby.

[9] Dle výše uvedeného tak Nejvyšší správní soud může přezkoumat pouze to, zda krajský soud měl podanou žalobu odmítnout. Nemůže v tuto chvíli přezkoumat, zda napadené rozhodnutí žalovaného je zákonné, jak požaduje stěžovatel, neboť se k této otázce doposud krajský soud nijak nevyjádřil.

[10] Stěžovatel zejména namítá, že ve spise byly veškeré dokumenty potřebné pro rozhodnutí věci, když se odkazuje též na návrh na zastavení exekuce. V prvé řadě je třeba se proto zaměřit na to, jaký řádný opravný prostředek měl ve smyslu § 68 písm. a) s. ř. s. stěžovatel vyčerpat, aby byla žaloba přípustná.

[11] K této otázce se již Nejvyšší správní soud vyjádřil a to v rozsudku ze dne 26. 11. 2015, č. j. 7 Afs 131/2015 – 32, publ. pod č. 3381/2016 Sb. NSS. V něm dospěl k závěru, že námitka podle § 159 daňového řádu není řádným opravným prostředkem ve smyslu § 108 odst. 1 písm. a) daňového řádu, a proto je žaloba ve správním soudnictví proti exekučnímu příkazu správce daně přípustná, i když daňový subjekt námitku proti exekučnímu příkazu správce daně před podáním správní žaloby neuplatnil. Od těchto závěrů nemá soud žádný důvod se odchýlit a z uvedeného rozsudku proto pouze stručně shrnuje hlavní důvody pro tyto závěry.

[12] Podle § 178 odst. 4 daňového řádu se exekuční příkaz doručuje dlužníkovi a dalším příjemcům tohoto rozhodnutí a nelze proti němu uplatnit opravné prostředky. Druhy opravných prostředků, které lze proti rozhodnutí při správě daní uplatnit, vymezuje daňový řád v § 108 odst. 1 a rozděluje je na řádné opravné prostředky, kterými jsou odvolání nebo rozklad, a na mimořádné opravné prostředky, kterým je návrh na povolení obnovy řízení. Tento výčet opravných prostředků je taxativní. Je to rozdíl od předchozí právní úpravy v § 52 zákona č. 337/1992 Sb., o správě daní a poplatků, který námitku mezi řádné opravné prostředky řadil.

[13] Proti exekučnímu příkazu skutečně lze podat námitky podle § 159 daňového řádu. Mezi nimi a odvoláním sice existuje určitá paralela, jelikož daňový řád v § 159 odst. 4 stanoví, že v řízení o námitce se použije obdobně § 112, který upravuje náležitosti odvolání a také způsob rozhodnutí o námitkách, upravený v § 159 odst. 3 daňového řádu, je obdobný tomu, jak je rozhodováno o odvolání. Přesto z uvedeného nelze dovodit, že by bylo možno námitky považovat za řádný opravný prostředek.

[14] Řádné opravné prostředky, jejichž vyčerpání požaduje § 5 s. ř. s. jsou takové, které - jsou-li podány řádně a včas - dávají účastníkům řízení procesní oprávnění iniciovat přezkoumání vydaného správního rozhodnutí před nabytím jeho právní moci. Řádné odvolání tedy s sebou pravidelně přináší suspenzivní (odkladný) účinek. Účinky právní moci, a tedy i vykonatelnosti, se odkládají až do vyřízení opravného prostředku (viz rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 16. 11. 2004, č. j. 1 As 28/2004 – 106,

publ. pod č. 454/2005 Sb. NSS). Podání námitky však nemá vliv na právní moc exekučního příkazu.

[15] Z uvedeného je zřejmé, že stěžovatel žádné řádné opravné prostředky neměl k dispozici a žaloba z tohoto důvodu nemohla být odmítnuta.

IV. Závěr a náklady řízení

[16] Nejvyšší správní soud tedy dospěl k závěru, že kasační stížnost je důvodná. Napadené usnesení krajského soudu proto dle § 110 odst. 1, věty první, s. ř. s. zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení, v němž je v souladu s § 110 odst. 4 s. ř. s. právními závěry uvedenými v tomto rozsudku vázán.

[17] S ohledem na § 109 odst. 3 s. ř. s. byl zrušen nejen výrok I. napadeného usnesení o odmítnutí žaloby, ale spolu s ním i výrok II. o náhradě nákladů řízení, neboť je na výroku I. závislý. O náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti rozhodne v souladu s § 110 odst. 3, větou první, s. ř. s. krajský soud v novém rozhodnutí.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 3. listopadu 2016

JUDr. Barbara Pořízková
předsedkyně senátu